

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 190. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324074385024/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

Isabella.

Ak Don Ranudo! hvortil tjener det at sætte Farve paa alle Ting? Mig synes, at Herrens Sko er mere end to Aar gamle.

Pedro.

Alle Herrens Sko har jeg saaledes skaaren itu efter Ordre, thi Herren er plaget med Ligtorne, og Fruen ligledes, hvorfor hun ingen Rygstykker taaler.

Isabella græder, tager Afsked, Leonora følger ud.

Enhver, der vil sammenligne de to Tekster, maa indrømme dels, at Scenen i den første Form ejer en større dramatisk Virkning, dels at kun i denne findes en tilstrækkelig Motivering af Leonoras pludselige Almisser til de to arme Mennesker. Hun fatter Medynk med dem trods deres taabelige Hovmodighed, idet hun ser deres Armod i dens ynkelige Nøgenhed, og det bliver hos hende en godhjærtet Indskydelse, naar hun sender dem sin Gave. Saaledes forklares hendes Adfærd; men Holberg, som senere forlængede Scenen med velskrevne Repliker, glemte derved dens oprindelige Slutning — og maaske tilføjede dengang udenfor Teksten Aktørerne, der indstuderede under hans Vejledning, den nødvendige Sceneordning.

Det kgl. Teater benyttede imidlertid ikke denne Sceneanordning og anvendte overhovedet en Tekst, der var saa slet som muligt. Rene Trykfejl bevarede i Dialogen. Hvorfor Eksempel Pedro opramser de Gæster, Huset har

modtaget i Besøg, og deriblandt en Adelsmand med saare mange Navne, tilføjer han sagte: »Den Sidste maa have havt mange *Fadere* (∴ Fædre), efterdi han har saa mange Navne«. Ved en Læse- og Trykfejl findes i adskillige Udgaver *Faddere* i Stedet for *Fadere*. Holberg har selv i den Mengelske Afskrift slettet det ene *d*; dog sagde Hr. Olaf Poulsen det gale Ord.

Endvidere sagdes bestandigt *colibradske*, skønt Betegnelsen skal hedde *colibradosisk*, hvad Holberg selv skrev. Det kan paavises, at Formen *colibradske* indkom fra den tyske Tekst, der uheldigt overførtes med sine Germanismer til Dansk. Endelig sagde Hr. Schram *ricos hombris* efter en ganske utvivlsom Trykfejl; det hedder paa Spansk, og Holberg, der kunde Spansk, skrev retteligt: *hombrés*. Disse Eksempler kunde mangfoldiggøres.

Overhovedet udtaltes de spanske Navne gennemgaaende fejlagtigt eller med en forvrænget Udtale, der skulde betegne, at den talende Person ikke forstod Spansk. Men deri er ingen Mening; thi Stykket foregaar i Spanien. Holberg bevarer Lokalfarven uden de parodiske Hentydninger til København, som han ellers tillader sig i lignende Skuespil, og hele Iscenesættelsen, Personernes Kostymering, Damerens Masker beregnes paa at fremstille spanske Folk og Forhold. Hvorledes kan man saa tillade sig den Urimelighed at udtale de spanske Navne forkert — uden de Strube-